

Plan odnowy miejscowości Srebrna Góra

Srebrna Góra wczoraj i dziś

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
J. Cendrowicz
Janusz Cendrowicz

sporządził:

Marek Janikowski

konsultacje:

Rada Sołecka miejscowości Srebrna Góra

mieszkańcy Srebrnej Góry

ZAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY NR 3/2010
Zebrania wiejskiego
miejscowości Srebrna Góra
z dnia 28.10.2010

SPIS TREŚCI

- 1 Położenie
- 2 Charakterystyka miejscowości
- 3 Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości
- 4 ANALIZA SWOT – ocena mocnych i słabych stron miejscowości
- 5 Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspakajania potrzeb mieszkańców
- 6 Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w okresie co najmniej 7 lat od daty przyjęcia planu odnowy miejscowości
- 7 Harmonogram realizacji zadań w ramach rozwoju Srebrnej Góry

1 POŁOŻENIE

Gmina Stoszowice leży na granicy Sudetów i Przedgórza Sudeckiego a położona jest w obszarze geograficznym zwanym Obniżeniem Stoszowickim lub rzadziej Kotlinią Stoszowicką. Zachodnią granicę gminy stanowią góry bardzkie i sowie. Bezpośrednio na przełęczy srebrnej w srebrnej dolinie leży perła gór sowych Srebrna Góra.

Położenie gminy na tle kraju i powiatu przedstawiają poniższe rysunki.

Gmina Stoszowice położona jest około 200km od Pragi, 350 od Wiednia i Berlina, oraz około 400 od Warszawy. W pobliżu gminy przebiega krajowa ósemka, co czyni ją łatwo dostępną dla potencjalnych turystów. Z tego względu oraz głównie dzięki walorom krajobrazowym, potencjalnym kierunkiem rozwoju dla miejscowości z Gminy Stoszowice, jest turystyka.

Warunki klimatyczne, urozmaicony krajobraz, walory lecznicze i dobre zagospodarowanie turystyczne, a także historyczne i kulturowe walory tej ziemi sprawiają, że Góry Sowie są bardzo atrakcyjnym regionem turystycznym Polski. Dziedzictwo kulturowe - liczne zabytkowe miasta i zespoły urbanistyczne, stare osadnictwo wiejskie,

piękne parki i ogrody, tysiące zabytkowych obiektów architektury i inżynierii- czynią ten region skarbnicą historycznych pamiątek.

Przedsięwzięcia na rzecz zachowania oraz wykorzystania bogactwa dziedzictwa kulturowego zajmują ważne miejsce w działaniach gminy Stoszowice. Podejmowane w ostatnich latach działania Gminy dotyczą głównie rejonu Srebrnej Góry i służą wykorzystaniu zasobów naturalnych i kulturowych tego miejsca w powiązaniu z bogatą i fascynującą przeszłością w celu aktywizacji gospodarczej i społecznej całej społeczności.

2. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

Srebrna Góra

Historia miasta ściśle związana jest z dziejami górnictwa srebra. Rozwój miejscowości następował w wyniku wzrostu zainteresowania tutejszymi pokładami srebra, które przyciągały górników i inwestorów. Pierwsi osadnicy przybyli w te rejony około 1370r. i byli to poszukiwacze cennych kruszców z Miśni. Srebrna Góra rozwijała się wraz z pomyślnym rozwojem miejscowego górnictwa (kopalnie srebra). Osada 25 czerwca 1536 roku na mocy uroczystie podpisanego dokumentu otrzymała prawa wolnego miasta górniczego i dzisiejszą nazwę. Upadek górnictwa nastąpił około 1610 roku w związku z napływem taniego srebra amerykańskiego i wynikłą z tego inflacją. Miasto rozwijało się jednak nadal, a mieszkańcy utrzymywali się z handlu i rzemiosła, w tym głównie z tkactwa.

W czasie wojny trzydziestoletniej (1618-1648) Srebrna Góra została prawie całkowicie unicestwiona. Odbudowa Srebrnej Góry ze zniszczeń wojennych została zakończona około 1670r. i wówczas Srebrna Góra otrzymała swój obecny układ urbanistyczny. Budynki ustawione były w trzech rzędach. Z tego układu pochodzą również funkcjonujące do dziś nazwy ulic: Letniej – od dawnej „Strony Letniej” (z wystawą południową) i ulicy Zimowej – od „Strony Zimowej”(z wystawą północną). Pomiedzy nimi znajdowała się „strona” Środkowa (dziś Plac Wypoczynkowy). Na stokach góry Ostróg, powyżej Strony Zimowej, znajdowała się dzielnica zwana Nowym Miastem, gdzie stały małe i ubogie domy. Miasto nie miało rynku, a początkowo nawet ratusza, za jego centralny budynek uważano kościół. Wiek XVIII przyniósł kolejne próby uruchomienia miejscowego górnictwa, ale zakończyły się one niepowodzeniem. Podobnie jak działania podjęte w połowie XIX i na początku XX wieku. Po załamaniu z okresu wojny trzydziestoletniej srebrnogórskie górnictwo nigdy się już nie podniosło.

Widok na miasto – kościółek ewangelicki obecnie
Srebrnogórska Przestrzeń Artystyczna w Srebrnej Górze

Twierdza Srebrnogórska stanowi przykład nowożytnej, przełęczowej warowni górskiej i z tego względu jest wyjątkowa w skali naszego kraju. Niezbyt liczne detale architektoniczne wskazują na wpływ sztuki barokowej. Układ i poszczególne elementy twierdzy pozostały właściwie niezmienione do naszych czasów, co jest niezwykle rzadkim przypadkiem.

Poważnym zwrotem w dziejach miasta okazała się wojna wypowiedziana Austrii przez Prusy w 1740 roku. W jej efekcie miasteczko znalazło się w królestwie Prus. Po zwycięskim zakończeniu wojny Fryderyk II władca Prus zdecydował o wybudowaniu w Srebrnej Górze gigantycznej górskiej fortecy. Zamierzenie to zrealizowano w latach 1765-1777. Budowa twierdzy i przybycie do miasta garnizonu przyczyniły się do ożywienia gospodarczego. Odtąd losy miasta nierozzerwalnie związane zostały z losami twierdzy, początkowo ze względu na istnienie garnizonu i działania wojenne, a później z uwagi na walory turystyczne.

Widok z lotu ptaka na Srebrną Górę (lata 20-te XX-go wieku)

Zniszczenia miasta, które dziś obserwujemy, nie są dziełem drugiej wojny światowej. Są wynikiem barbarzyństwa powojennego. W roku 1945 roku Srebrna Góra utraciła prawa miejskie, a przybyła do opuszczonego miasta ludność – głównie przesiedlona z wschodnich kresów Rzeczypospolitej, pozbawiona dorobku całego życia – nie była w stanie w warunkach stworzonych przez PRL kontynuować wysoko zorganizowanej gospodarki i życia miasta. Niepewność jutra i przynależności Ziemi Odzyskanych, oraz podstawowa, wyniszczająca zasada komunizmu, pozbawiająca prawa do własności indywidualnej blokowały w zasadzie jakąkolwiek inicjatywę nowych mieszkańców. Kiedy nieco zliberalizowano politykę państwa, remonty zniszczonych przez czas, klimat i złą gospodarkę obiektów były nieopłacalne, co doprowadziło do wielu rozbiórek. Wybudowane w tym czasie nowe budynki zostały naznaczone piętnem pseudonowoczesności, zupełnie nie liczącej się z wartościami dziedzictwa kulturowego i uwarunkowań krajobrazowych. W tym czasie powstały prawdziwe kurioza architektoniczne, które „straszą” już przy wjeździe do miasta.

Plac centralny tzw szachownica

Obecnie niezwykle malowniczo położona wieś na granicy Gór Sowich i Bardzkich, ciągnie się na długości około 3 km (w linii prostej), w stromej Srebrnej Dolinie, wzdłuż pięknej szosy nr 385, biegnącej serpentynami na Przełęcz Srebrną. Szosa ta bywa wykorzystywana, jako odcinek specjalny, na rajdach samochodowych.

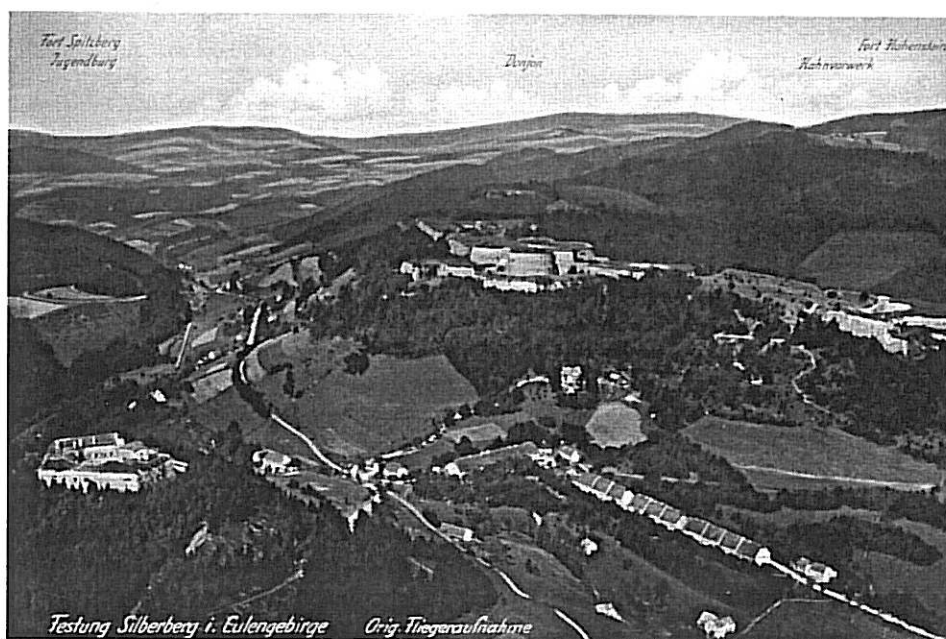

Zrewitalizowane obiekty - Sokółka

Dolne zabudowania Srebrnej Góry leżą na wysokości około 360-370 m, przy zlikwidowanej linii kolejowej, gdzie graniczą z zabudową Budzowa, a górne sięgają po Przełęcz Srebrną 596 m. W obręb miasta wchodzi również rozległe fortyfikacje na Warownej Górze i Ostrogu. Okolice Srebrnej Góry są bardzo atrakcyjne krajoznawczo i krajobrazowo. Z wielu miejsc w obrębie miejscowości roztaczają się piękne widoki na najbliższą okolicę

i odległe rejony Przedgórza Sudeckiego.

Srebrna Góra zachowała w pełni pierwotny układ urbanistyczny, charakteryzujący się nanizaniem całej zabudowy na oś, którą stanowi jedna ulica (rozwidlająca się tylko w miejscu pewnego rodzaju placu rynkowego-targowiska), wspinająca się stromymi serpentynami po zboczu. Natomiast prawie cała zachowana zabudowa pochodzi z odbudowy w początkach XIX wieku, po zniszczeniach wojennych w 1807 roku, chociaż wiele budynków zachowało wcześniejsze relikty.

Twierdza Srebrna Góra

3. INWENTARYZACJA ZASOBÓW

Twierdza Srebrnogórska – Pomnik Historii

Jest to największa twierdza górska w Europie. Granica zespołu zabytkowego obejmuje obszar warowni o powierzchni 106 ha, usytuowanej na wzniesieniach otaczających Przełęcz Srebrną w paśmie Gór Sowich i Bardzkich, złożonej z różnego rodzaju dzieł obronnych, murowanych i ziemnych, połączonych drogami fortecznymi.

Prace budowlane zaczęły się w 1765 r. i trwały do 1777 r. Okres ten dzieli się na trzy etapy:

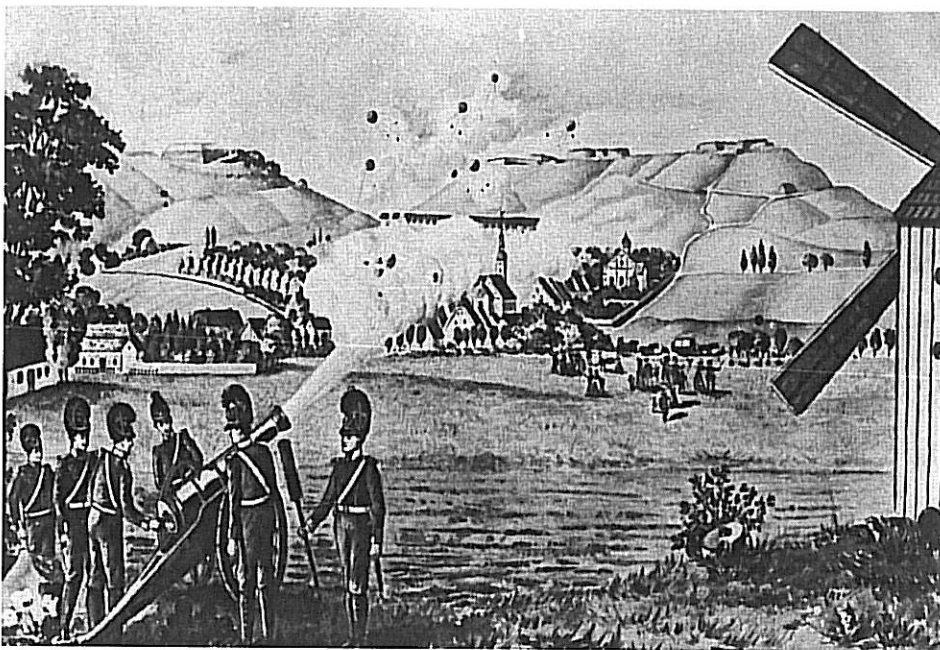
1. 1765-1768 – wzniesiono centralne elementy fortecne: Donjon, kazamaty galerii przeciwstokowej i bastiony pomocnicze.
2. 1768-1771- zbudowano wspomagające Donjon forty: Rogowy, Wysoka Skala, Ostróg oraz ich esplanady.
3. 1770-1777 – wykonano umocnienie Chochołów, a w latach 1772-1776 koszary. W 1777 r. oficjalnie zakończono budowę twierdzy

Przy budowie zatrudniano ok. 4000 robotników a łączny koszt obliczony w XX wieku przekraczał 1.573.000 talarów. W całej twierdzy znajdowało się łącznie 299 kazamat i 52 izby strzeleckie. Na wypadek wojny jej załogę miało stanowić 3756 żołnierzy, a w razie potrzeby nawet 5000. Artyleria fortecna składała się z 264 dział, haubic i moździerzy. Magazyny mogły pomieścić żywność, broń, amunicję i opał na co najmniej trzymiesięczne oblężenie. Centralną i najwyższą częścią twierdzy jest, składający się z czterech wielkich

bastei wieżowych fort Donjon.

Swój jedyny chrzest bojowy Twierdza Srebrnogórska przeszła w 1807 roku, oblegana przez wojska napoleońskie. W czasie jej obrony zniszczeniu uległo niemal całe miasteczko ostrzelane przez artylerię forteczną.

Twierdza, jako jedyna ze śląskich warowni pozostała niezdobyta.

Obleżenie wojsk napoleońskich z 1807 roku

Ze względu na wartości historyczne, architektoniczne, techniczne, krajobrazowe i kulturowe założenia obronne, będącego wybitnym przykładem osiemnastowiecznej warowni górskiej (przełęczowej), które przetrwało w oryginalnej formie i jako takie stanowi dzieło unikalne w Polsce, a także w skali europejskiej, Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 kwietnia 2004 roku Twierdza Srebrnogórska została uznana za Pomnik Historii – najwyższą rangę ochrony jaką w Rzeczypospolitej Polskiej może otrzymać obiekt zabytkowy

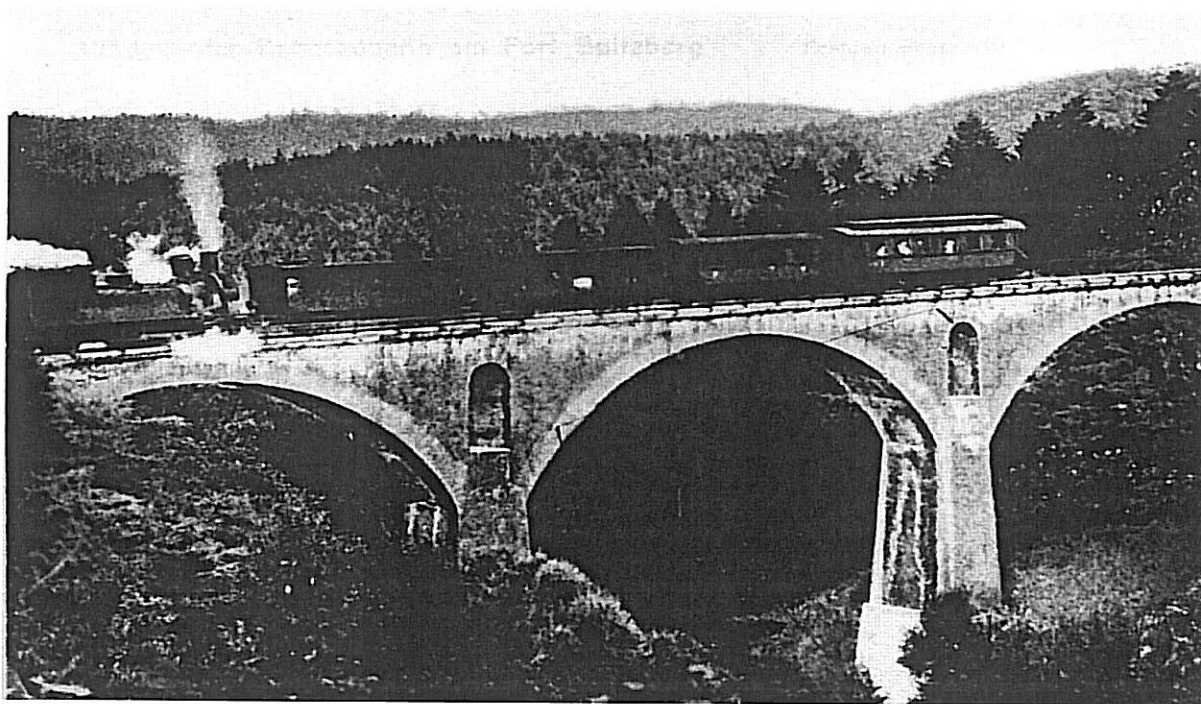
Kolej Sowiogórska unikalny zabytek techniki

Kolejnym niezwykle ciekawym obiektem zrealizowanym w Srebrnej Górze była Sowiogórska Kolejka Zębata wybudowana w latach 1899-1901

Pierwsze połączenie kolejowe miasto zawdzięczało linii kolejowej, zwanej „Sową”. Plany jej budowy i wstępne prace zostały zrealizowane w 1899 r. Wiosną 1900 r. przystąpiono do realizacji odcinka Dzierżoniów-Srebrna Góra i już w grudniu 1900 do miasteczka przybył pierwszy pociąg. Trudności terenowe spowolniły prace nad drugim odcinkiem. Kolejka miała prowadzić do Ścinawki Średniej i musiała po drodze pokonać Przełęcz Srebrną. Znaczne różnice wysokości zmusiły inżynierów do zastosowania na trasie Srebrna Góra- Nowa Wieś Kłodzka pierwszego na Śląsku odcinka kolei zębatej. Jest to jeden z dwóch istniejących niegdyś odcinków kolejek zębatych znajdujących się na terenie obecnej Polski. Kolej została zamknięta w latach 30 ubiegłego wieku.

Pozostałością po niej są zabytki techniki w postaci ceglanych wiaduktów o wysokości ok. 30 m budowanych na wzór Rzymskich akweduktów oraz tak zwany Wiszący Most o

konstrukcji stalowej a także malownicze nasypy i głębokie, wykute w skale wąwozy.

Wiadukt kolei zębatej

Wodociągi Srebrnogórskie

Kolejnym ciekawym obiektem inżynieryjnym wybudowanym i w dodatku funkcjonującym do dnia dzisiejszego jest system srebrnogórskich wodociągów i ujęć wody. Budowle te powstały w latach dwudziestych ubiegłego wieku, a wybudowane zostały staraniem założonego w Srebrnej Górze związku celowego (Waserversorgung Siberberg Zweckverband) zrzeszającego kilkanaście okolicznych gmin i miejscowości

Ujęcia te składają się z powierzchniowych ujęć drenażowych, ujęć na ciekach wodnych oraz studni artezyjskich. W czasach swojej świetności system Wodociągów Srebrnogórskich dostarczał wodę pitną do miejscowości oddalonych nawet o kilkanaście kilometrów od Srebrnej Góry (w tym do Bożkowa, Olbrachcic, a nawet do Nowej Rudy gdzie w końcu lat trzydziestych przeniesiono siedzibę związku). Ujęcia te były uznawane za wzorcowy system ujęć grawitacyjnych funkcjonujący w terenie górskim.

Niestety w okresie powojennym doszło do poważnej dewastacji systemu spowodowanego nieumiejętnym użytkowaniem urządzeń.

Od ponad roku zarządzająca ujęciami spółka gminna prowadzi działania remontowe służące odbudowie i renowacji ujęć, odbudowie stacji uzdatniania wody oraz części sieci znajdującej się na terenie gminy

Zachowane dziedzictwo kulturowe

Historia i zachowane dziedzictwo kulturowe oraz malowniczy krajobraz to potencjalnie najsilniejsze źródła rozwoju Srebrnej Góry. Miasteczko, oszczędzone przed działaniami II wojny światowej zachowało nadzwyczaj cenne zasoby. Stanowią one poważny potencjał już w chwili obecnej wykorzystywany dla potrzeb tworzenia lokalnego

produktu turystycznego.

Rejestr oraz ewidencja zabytków w obszarze rewitalizacji obejmuje 77 pozycje i prawie 90 obiektów. To wysoka koncentracja zasobów chronionych jak na miasteczko o liczbie mieszkańców około 1100. 7 obiektów zabytkowych oraz zespołów obiektów umieszczonych jest w rejestrze zabytków. Trwa procedura wpisywania kolejnych 2 zespołów obiektów. Cała część staromiejska Srebrnej Góry wpisana jest również do rejestru zabytków jako układ urbanistyczny.

Znaczenie Srebrnej Góry dla krajowego i europejskiego dziedzictwa kulturowego jest podstawą planowanych działań rozwojowych i rewitalizacyjnych.

Najcenniejszymi obiektami w kontekście Odnowy miejscowości są:

Staromiejski układ urbanistyczny miasteczka Srebrna Góra oraz:

zespoły kamieniczek

zespół kościoła świętego Piotra i Pawła wraz z cmentarzem, budynkiem parafii oraz łącznikiem pomiędzy tymi kościołem a budynkiem parafii.

Budynek dawnego kościoła ewangelickiego oraz cmentarz ewangelicki

Grupa rzeźbiarska obok budynku przy ul Letniej 3 oraz kamienne i drewniane portale kamienic

Budowle Sowiogórskiej Kolejki (Zębatej)

Relikty Kopalń Srebra

Teren kąpieliska i akwen wędkarski

Twierdza Srebrna Góra

INWENTARYZACJA ZABYTKÓW

**WYKAZ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA
SREBRNA GÓRA**

Obiekt	Adres	Wiek	Nr rejestru
Srebrna Góra	miasto		625 z 1.09.1959
Zespół kościelny			1866 z 11.10.1966
• Kościół paraf. P.w. św. Piotra i Pawła		1729-31,1810	788/wł. z 20.05.1981
• Mur ogrodzenia kościoła z bramami i budynek przy murze	Ul. Letnia 6	ok.1730 1731	807/wł. z 14.05.1981
• Plebania. Ob. dom mieszkalny	Ul. Letnia	ok.1730	
• Łącznik kościoła i plebani			
• Schody z ulicy do kościoła			
• cmentarz przykościelny			
Kościół ewangelicki obecnie schronisko		4 ćw.XVI,2ćw. XVII,k.XVII,181	1865 z 11.10.1966
• cmentarz		6	
Zespół twierdzy ulokowany na Srebrnej Górze, Małym Stogu, Wielkim Chochole		1763-77	861 z 13.04.1961*
Fort Ostróg na Ostrogu	Ul. Górne Miasto 1a	3ćw.XVIII,p.XIX	
Koszary, obecnie dom mieszkalny	Ul. Górne Miasto 1 b	3ćw.XVIII,p.XIX	
Koszary, obecnie dom mieszkalny	Ul. Górne Miasto 1 c	3ćw.XVIII,p.XIX	
Koszary, obecnie dom mieszkalny	Ul. Górne Miasto 1 d	3ćw.XVIII,p.XIX	
Koszary, obecnie dom mieszkalny	Ul. Górne Miasto 3 a	3ćw.XVIII,p.XIX	
Koszary, obecnie dom mieszkalny	Ul. Górne Miasto 3 b	3ćw.XVIII,p.XIX	
Koszary, obecnie dom mieszkalny	Ul. Górne Miasto 3 c	3ćw.XVIII,p.XIX	
Koszary, obecnie dom mieszkalny	Ul. Górne Miasto 5 a	3ćw.XVIII,p.XIX	
Koszary, obecnie dom mieszkalny	Ul. Górne Miasto 5 b	3ćw.XVIII,p.XIX	
Koszary, obecnie dom mieszkalny	Ul. Górne Miasto 5 c	3ćw.XVIII,p.XIX	
Koszary, obecnie dom mieszkalny	Ul. Kolejowa 6	poł. XIX	
Budynek mieszk.-gospodarczy z bramą	Ul. Kolejowa 6	po poł. XIX	
Budynek gospodarczy	Przy dr. do twierdzy	pocz. XX	1634/wł. 28.11.1998
Schronisko PTTK			
Zespół mieszkalno-gospodarczy			
• Dom mieszkalny	Ul. Kolejowa 8	poł. XIX	
• Bud.gosp. z bramą	Ul. Kolejowa 8	ok. Poł. XIX	

obecnie mieszk.		
Zespół mieszkalno-gospodarczy		
• Dom mieszkalny	Ul. Kolejowa 9	ok. Poł. XIX
• Obora obecnie restauracja	Ul. Kolejowa 13	poł. XIX
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 1	pocz.XIX,pocz.X X
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 2	pocz.XIX
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 3	1 poł.XIX
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 4	1745, XX
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 5	1 poł XIX
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 8	poł XVIII pocz.XX
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 10	2 poł.XIX,XX
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 11	k.XVIII,pocz,XX
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 12	1777, XX
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 14	pocz. XX
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 15	1779, XX
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 16	k.XVIII, pocz.XX
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 21	XIX / XX
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 22	Ok.P.XVIII,XIX/ XX
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 23	XIX / XX
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 26	Poł. XIX
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 27	1818
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 28	XVIII/XIX
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 30	Poł. XVIII/XX 1867 z 11.10.1966
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 36	Poł. XVIII,XX
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 38	Poł. XIX
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 39	Poł. XIX
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 41	Ok.1880
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 41 a	Ok. 1880
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 42	XIX / XX
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 43	XIX / XX
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 45	1802
Dom mieszkalny	Ul. Letnia 46	2 poł. XIX, XX
Dom mieszkalny	Ul. Polna 1	pocz. XX
Dom mieszkalny	Ul. Wąska 1	2 poł. XIX
Dom mieszkalny	Pl. Wypoczynkowy 2	k. XIX
Dom mieszkalny	Pl. Wypoczynkowy 3	XVIII / XIX
Dom mieszkalny	Pl. Wypoczynkowy 4	1 ćw. XX
Dom mieszkalny	Pl. Wypoczynkowy 6	pocz. XX
Willa obecnie poczta	Ul. Zimowa 1	XIX / XX
Dom mieszkalny	Ul. Zimowa 2 /d.92/	Poł. XIX
Dom mieszkalny	Ul. Zimowa 3 /d.93/	Poł. XIX
Dom mieszkalny	Ul. Zimowa 4 /d.94/	2 poł. XIX

Dom mieszkalny	Ul. Zimowa 5 /d.95/	1 poł. XIX	
Dom mieszkalny	Ul. Zimowa 6 /d.96/	poł. XIX	
Dom mieszkalny	Ul. Zimowa 7 /d.97/	poł. XIX	
Dom mieszkalny	Ul. Zimowa 8	pocz. XX	
Dom mieszkalny	Ul. Zimowa 9 /d.99/	1785, XX	
Dom mieszkalny	Ul. Zimowa 11 /d.101/	2 poł. XIX	
Dom mieszkalny	Ul. Zimowa 13 /d.103/	pocz. XIX	
Dom mieszkalny	Ul. Zimowa 16	pocz. XX	
Dom mieszkalny	Ul. Zimowa 18 /d.108/	2 poł. XIX	
Dom mieszkalny	Ul. Zimowa 19	2 poł. XIX, XX	
Dom mieszkalny	Ul. Zimowa 21 /d.111/	2 poł. XIX	
Dom mieszkalny	Ul. Zimowa 22 /d.112/	XVIII/XIX.pocz. XX	
Dom mieszkalny	Ul. Zimowa 25 /d.115/	1764, pocz. XX	
Dom mieszkalny	Ul. Zimowa 27 /d.117/	2 poł. XIX	
Dom mieszkalny	Ul. Zimowa 28	2 poł. XIX	
Dom mieszkalny	Ul. Zimowa 29 /d.119/	XVIII/XIX	
Dom mieszkalny	Ul. Zimowa 30	Pocz. XX	
Kopalnia srebra	Sztolnia nr 2	XVI	537/Arch/71 z 15.02.1971

*Granica zespołu Twierdzy Srebrna Góra biegnie wzdłuż wschodniej krawędzi drogi asfaltowej na zboczu Warownej Góry, prowadząc do schroniska PTTK w Srebrnej Górze do skrzyżowania dróg zwanego Małą Przełęczą Srebrną, przecina szosę i biegnie północną krawędzią drogi asfaltowej prowadzącej z Małej Przełęczy w kierunku Fortu Ostróg. Przy Oстрыm zakręcie drogi odbija na południe połą drogą trawersującą wschodni, południowy i zachodni stok Ostrogu. Dochodzi do szosy, która przecina i biegnie północną krawędzią drogi szutrowej trawersującej południowy stok Warownej Góry do Fortecznego rozdroża. Biegnie nią dalej do południowym stokiem Chochola Małego i Góry Stawnej. Na wysokości Baterii Tarasowej na Chochole Średnim przechodzi w zewnętrzną krawędź przeciwskarpy fosy osłaniającej Chochóły. Następnie odbija w kierunku półn-zach. do styku drogi polnej i granicy działek 425/76 i 406/75 (koło polany śródleśnej). Dalej granicą tych działek i drogą leśną trawersuje stoki: zachodni, północny i wschodni Chochola Wielkiego. Dochodzi do drogi i kamiennego Mostu Lisiego, wschodnią krawędzią fosy osłaniającej dochodzi do drogi leśnej trawersującej północny stok Chochola Małego do ujęcia wody niedaleko Rozdroża Fortecznego. Przechodzi w drogę leśną trawersując północny stok Warownej Góry dochodząc do skrzyżowania dróg leśnych na grzbiecie Kłóśnej. Skręca Ostro w kierunku południowo-zachodnim drogą leśną na wschodnim zboczu Góry Warownej aż do drogi asfaltowej koło schroniska PTTK.

Tabela Źródło: Wojewódzki Oddział Służby Ochrony Zabytków we Wrocławiu, Delegatura w Wałbrzychu. Wykaz zabytków architektury i budownictwa w sołectwie Srebrna Góra.

fakty osadnicze					
nr obszaru	nr stan. na obszarze	nr stan. w miejscowości	funkcja	kultura	chronologia
91-24	4	7	fort		2 poł. XVIIw.
91-25	7	1	sztolnia kop. srebra i ołowiu		XVIw.
91-25	8	2	sztolnia kop. srebra i ołowiu		XVIw.
91-25	9	3	sztolnia kop. srebra i ołowiu		XVI-XVIIw.
91-25	10	4	twierdza		2 poł. XVIIIw.
91-25	11	5	fort murowany		2 poł. XVIIIw.
91-25	15	6	znalezisko luźne	średniowiecze	

Tabela . Źródło: Wojewódzki Oddział Służby Ochrony Zabytków we Wrocławiu, Delegatura w Wałbrzychu. Fakty osadnicze na terenie sołectwa Srebrna Góra

Kierunki rozwoju miejscowości zgodnie ze strategią rozwoju gminy

Funkcja dominująca: mieszkalnictwo, usługi administracji, oświaty, zdrowia, turystyki itp.

Funkcja uzupełniająca: usługi podstawowe, rozrywka i rekreacja.

Działania planowane:

- rewitalizacja Twierdzy,
- rewitalizacja centrum miasta, przebudowa dróg gminnych
- utworzenie targu produktów lokalnych,
- zaadaptowanie Kościoła Ewangelickiego na cele kulturalne,
- renowacja basenu,
- budowa Campingu,
- budowa wyciągu narciarskiego,
- zagospodarowanie trasy kolejki wraz z wiaduktami na cele turystyczno-rekreacyjne,
- wykorzystanie kopalni srebra do celów turystyczno-rekreacyjnych,
- budowa centrum turystyczno sportowo rekreacyjnego,
- budowa i modernizacja ujęć wody pitnej,
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej.
- Przebudowa sieci energetycznej i oświetleniowej
- przebudowa drogi wojewódzkiej (nawierzchnie z kostki)
- budowa kanalizacji deszczowych
- rozbudowa ośrodka kultury
- budowa parkingu

4. Analiza SWOT

Słabe Strony Zły stan technicznych dóbr kultury Zły stan techniczny urządzeń infrastruktury wodociągowo kanalizacyjnej Brak sieci gazowniczej gospodarka cieplna oparta na lokalnych indywidualnych kotłowniach opalanych węglem kamiennym, wynikająca z tego znaczna niska emisja, Zły stan dróg przelotowych, Mała aktywność gospodarcza mieszkańców Niski standard noclegowy obiektów turystycznych Pogarszający się stan i standard techniczny dróg lokalnych oraz dojazdowych Brak wystarczającego zaplecza parkingowego Brak kontynuacji tradycji turystycznych w ostatnich 50 latach, Ograniczone środki finansowe mieszkańców, co ogranicza inwestycje, Niska rentowność ewentualnych przedsięwzięć inwestycyjnych,	Silne strony Duża ilość dóbr kultury o pierwszorzędym krajowym i europejskim znaczeniu, w tym obiekt zabytkowy uznany za Pomnik Historii istniejące w atrakcyjnym krajobrazie co zwiększa ich atrakcyjność Zachowany niemal w oryginale historyczne układy przestrzenne i wspaniały krajobraz kulturowy. Walory przyrody Istniejące zagospodarowanie turystyczne - Duża ilość miejsc noclegowych i obiektów gastronomicznych w miejscowości – istniejących i budowanych Istnienie Parku Kulturowego (pierwszego w Polsce) Dobre połączenia telekomunikacyjne – sieć e - Vita Korzystne położenie geograficzne, połączone z dobrą dostępnością komunikacyjną
Zagrożenia Dalsza degradacja dziedzictwa kulturowego i krajobrazu kulturowego – największego dobra miejscowości odpływ młodych, przedsiębiorczych osób do pracy w miastach odpływ kapitału i dalsze niszczenie	Szanse Istotne zwiększenie ilości turystów Nowe możliwości zagospodarowania turystycznego i inwestycyjnego na terenie twierdzy. Rozwój działalności gospodarczych oparte o rozwój ruchu turystycznego.

obiektów infrastruktury zastój i stagnacja w turystyce- brak niezbędnych inwestycji w poprawę standardu usług Duża konkurencja na rynku inwestycyjnym Brak systemowego podejścia do zagadnień rewitalizacji w dłuższej perspektywie czasu Brak finansowego wsparcia przez rząd lub region prowadzenia programów rewitalizacji, programów wykraczających poza możliwości finansowe i organizacyjne gmin Tendencje do rozwiązywania problemów cząstkowych bez kompleksowej wizji Brak koncepcji rozwoju turystyki jako ważnej gałęzi gospodarczej regionu Słaba świadomość właścicieli i użytkowników terenu o powiązaniach pomiędzy stanem zagospodarowania terenu a jego kondycją ekonomiczną i społeczną Postępująca rozbieżność pomiędzy koniecznością ochrony istotnych, historycznych walorów przestrzeni, a ekonomicznymi szansami rozwoju tych obszarów	Duża liczba mieszkańców, którzy wyjechali w celach zarobkowych i przebywają obecnie za granicą, która w przypadku powrotu dysponować będzie kapitałem niezbędnym do podjęcia działalności oraz znajomością języków obcych Wzrost zapotrzebowania na atrakcyjne formy i miejsca rekreacji i wypoczynku Moda na turystykę aktywną i niekonwencjonalną Wzrastająca ilość rodzinnych wycieczek weekendowych Wzrastająca ilość wyjazdów integracyjnych dla pracowników firm Rozwój zainteresowania regionem, jego historią i zabytkami Możliwość współpracy z innymi zespołami miast twierdz fortecznymi (Kłodzko, Josefów, Nysa – trasy objazdowe, promocja turystyki fortecznej, wspólne przedsięwzięcia „militarne”) Istniejące i przyszłe fundusze pomocowe
--	---

5. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspakajania potrzeb mieszkańców.

Srebrną Górę można podzielić na dwie główne części „stara” i „nową”. Stara część wpisana do rejestru zabytków znajduje się pomiędzy dwiema ulicami Letnią i Zimową. Przestrzeń pomiędzy nimi stanowi zabytkowy układ urbanistyczny. Nowa część znajduje się w dolnych partiach Srebrnej Góry. Tam w latach 70 –tych rozpoczęto budowę osiedla oraz części rekreacyjnej kąpieliska i osiedla domków Campingowych. W tych dwóch obszarach znajdują się przestrzenie oraz budynki o szczególnym znaczeniu dla zaspakajania potrzeb mieszkańców.

W starej części są to:

Budynek Gminnego Ośrodka Kultury przy ul. Letniej 10, położony w centrum Srebrnej Góry odgrywa kluczową rolę w działaniach kulturalnych w miejscowości oraz całej gminie. Budynek byłego kościoła ewangelickiego – SPA położony w centrum miejscowości. W budynku GOK w tym obiekcie odbywają się spotkania mieszkańców oraz wydarzenia artystyczne. Jego stan wymaga gruntownego remontu.

Plac po tzw. Szachownicy – jest to obniżenie terenu pomiędzy ulicami Letnią i Zimową. Tam spotykają się mieszkańcy, odbywają się koncerty, przedstawienia lokalne imprezy i wydarzenia artystyczne.

Parking przy ul. Pl. Wypoczynkowy, położony poniżej SPA to ważne miejsce parkowania. Ze względu na lokalne uwarunkowania w Srebrnej Górze brakuje miejsc parkingowych. Docelowym rozwiązaniem może się stać budowa parkingu podziemnego.

Plac przy byłym kościele ewangelickim – ten plac powinien stać się docelowo przestrzenią rekreacyjno-wypoczynkową, obecnie mocno zaniedbany nie pełni takiej funkcji.

W nowej części są to:

kąpielisko - kluczowym elementem w tej części Srebrnej Góry jest teren rekreacyjny wraz z kąpieliskiem. Znajduje się na końcu ul. Kąpielowej. Stanowi dużą płaską działkę z pięknym widokiem na góry Sowie oraz wzgórza bielawskie. Rozbudowa tego terenu uatrakcyjni całą miejscowość.

pole campingowe - w pobliżu basenu istnieje miejsce w którym docelowo może powstać camping oraz parking.

droga - kluczowym byłoby wykonanie alternatywnej drogi dojazdowej.

6. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w okresie co najmniej 7 lat od daty przyjęcia planu odnowy miejscowości

Po zrealizowaniu poniższych zadań możemy mówić o pełnej odnowie miejscowości. Ogrom prac przedstawionych poniżej sprawia że będą one realizowane w ciągu następnych 15 lat.

1. Adaptacja byłego kościoła ewangelickiego w Srebrnej Górze na cele społeczne: kulturalno-oświatowe.
2. Przebudowa ulicy Zimowej

- 3 Przebudowa ulicy Letniej
- 4 Przebudowa ulicy Pl. Wypoczynkowy
- 5 Przebudowa ulicy Ogrodowej
- 6 Przebudowa ulicy Polnej
- 7 Przebudowa ulicy Jasnej
- 8 Przebudowa ulicy Alternatywy
- 9 Przebudowa ulicy Nowe Miasto
- 10 Przebudowa ulicy Wąskiej
- 11 Przebudowa ulicy Krętej
- 12 Budowa drogi łączącej ulicę Kąpielową z drogą powiatową relacji Budzów - Jemna
- 13 Przebudowa Ronda
- 14 Przebudowa parkingu przy hotelu Sokółka
- 15 Budowa parkingu przy kąpielisku
- 16 Budowa placu zabaw
- 17 Przebudowa sieci energetycznej wraz z budową nowego oświetlenia
- 18 Budowa kanalizacji deszczowej na ulicach Letniej i Zimowej
- 19 Budowa sieci wodociągowej na ul. Jasnej Polnej i Ogrodowej.
- 20 Remonty elewacji
- 21 Budowa fontann
- 22 Montaż elementów małej architektury
- 23 Ukwiecenie miejscowości
- 24 Rewitalizacja dawnego cmentarza ewangelickiego
- 25 Adaptacja poddasza w budynku GOK -u na nowe funkcje
- 26 Remont schodów koło Kościoła i koło Sokółki
- 27 Budowa nowego oświetlania na Ogrodowej
- 28 Utworzenie punktu widokowego w starej wartowni za domem Fryderyka
- 29 Rozbudowa kąpieliska – wprowadzenie nowych funkcji – budowa miasteczka campingowego
- 30 Budowa sieci gazowniczej

Poniższa tabela przedstawia krótką charakterystykę zadań oraz ich szacunkowe koszty.

Wydatki inwestycyjne Srebrna Góra

Lp	Nazwa zadania	Elementy zadania	Ilość	Koszt Brutto [zł]
1	Adaptacja byłego kościoła ewangelickiego w Srebrnej Górze na cele społeczne: kulturalno-oświatowe ".	Pełne zrewitalizowanie tego obiektu będzie miało znaczący wpływ na wygląd Srebrnej Góry. Wykonane zostaną następujące prace: elewacja, okna, odwodnienie, zagospodarowanie terenu, wyposażenie – nagłośnienie projektor ekran, krzesła, toaleta.	1 szt	500.000
2	Przebudowa ul Zimowej	nawierzchnia granitowa	1560 mkw	500.000
3	Przebudowa ul Letniej	Nawierzchnia granitowa	1992 mkw	638.000
4	Przebudowa ul. Pl Wypoczynkowy	Nawierzchnia granitowa	790 mkw	252.000
5	Przebudowa ul. Ogrodowa	Nawierzchnia kamienna -łupek	2516 mkw	754.800
6	Przebudowa ul. Polna	Nawierzchnia kamienna - łupek	3015m2	904.500
7	Przebudowa ul. Jasna	Nawierzchnia asfaltowa	3565m2	285.200
8	Przebudowa ul. Alternatywy	Raster - łupek	300m2	90.000
9	Przebudowa ul. Nowe Miasto	Raster - łupek	1925m2	577.500
10	Przebudowa ul. Wąska	Nawierzchnia kamienna łupek	1800m2	540.000
11	Przebudowa ul. Kręta	Nawierzchnia granitowa	4500m2	1.440.000
12	Budowa drogi łączącej ul Kąpielową z drogą powiatową relacji Budzów - Jemna	Nawierzchnia asfaltowa – 5,5 m szerokości	3600m2	288.000
13	Przebudowa ronda	Nawierzchnia granitowa	436 mkw	140.000
14	Przebudowa parkingu przy hotelu Sokółka	Nawierzchnia granitowa	800 mkw	256.000
15	Przebudowa parkingu przy kąpielisku	Nawierzchnia asfaltowa	4500 mkw	600.000
16	Budowa placu zabaw	Komplet wg wybranej koncepcji	1 kpl	50.000
17	Przebudowa sieci energetycznej wraz z	Skablowanie sieci napowietrznej na terenie starego miasta, oraz	rynek	2500.000

	budowę nowego oświetlenia	oświetlenie stylowe na ul Letniej Zimowej, Wąskiej i Krętej		
18	Bud. kanalizacji deszcz. ul. Letnia i Zimowa	Wg projektu pe, fi 160 , dł 550	mb	439.000
19	Budowa sieci wodociągowej na ul. Jasna Polna Ogrodowa	Wg projektu PE, FI 90/160 ok 1200 mb	mb	667.382
20	Remonty elewacji	Dom Fryderyka, Gok, Koszary i inne		500.000
21	Budowa fontann – rondo i koło szachownicy	Wg projektu	2 szt	150.000
22	Montaż elementów małej architektury	Ławki, punkty wypoczynkowe, donice na kwiaty, kosze na śmieci	50 kpl	100.000
23	Ukwiecenie miejscowości	Zakup kwiatów, krzewów, roślin ozdobnych	300 szt	10.000
24	Rewitalizacja dawnego cmentarza ewangelickiego	Oczyszczenie terenu, odtworzenie ogrodzenia i bramy wykonanie tablic pamiątkowych, pielęgnacja drzew, wykonanie oświetlenia.	1 szt	150 000
25	Adaptacja poddasza w budynku GOK na nowe funkcje	Ocieplenie dachu, położenie regipsów, wykonanie instalacji elektrycznej i oświetlenie, wstawienie okien połaciowych	1 szt	250 000
26	Remont schodów koło kościoła i koło Sokółki	Materiał kamienny łupek	2 szt	245.000
27	Budowa nowego oświetlenia na Ogrodowej	Oświetlenie typu parkowego	1 obw.	180.000
28	Utworzenie punktu widokowego w starej wartowni za domem Fryderyka	Odbudowa elementów muru, zainstalowanie ławek	1 szt	45.000
29	Rozbudowa kąpieliska – wprowadzenie nowych funkcji – budowa miasteczka campingowego	Zainstalowanie oświetlenia, wykonanie szafek elektrycznych, zainstalowanie ławek koszy na śmieci, remont pomostu, malowanie niecki basenu	1 szt	100.000
30	Budowa sieci gazowniczej	Sieć fi 90 zasilanie, stacja redukcyjna Ząbkowice Śl.	12 km	12.000.000
SUMA				22.652.382

7. Harmonogram realizacji zadań

Lp	Nazwa zadania	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1	Przebudowa „Aniołka „ na cele kulturalno-rozrywkowe.	X	X	X					
2	Przebudowa ul Zimowej	X	X						
3	Przebudowa ul Letniej	X	X						
4	Przebudowa ul. Pl Wypoczynkowy		X		X	X			
5	Przebudowa ul. Ogrodowa			X					
6	Przebudowa ul. Polna			X					
7	Przebudowa ul. Jasna		X						
8	Przebudowa ul. Alternatywy						X		
9	Przebudowa ul. Nowe Miasto							X	
10	Przebudowa ul. Wąska						X		
11	Przebudowa ul. Kręta							X	
12	Budowa drogi łączącej ul Kapielową z drogą relacji Budzów - Jemna				X				
13	Przebudowa ronda		X						
14	Przebudowa parkingu przy hotelu Sokółka			X					
15	Przebudowa parkingu przy kąpielisku				X				
16	Budowa placu zabaw			X					
17	Przebudowa sieci energetycznej wraz z budową nowego oświetlenia		X						
18	Budowa kanalizacji deszczowej na ul. Letnia i Zimowa	X							
19	Budowa sieci wodociągowej na ul. Jasna Polna Ogrodowa	X	X	X					
20	Remonty elewacji	X	X	X	X	X	X	X	X
21	Budowa fontann – rondo i koło szachownicy			X					
22	Montaż elementów małej architektury	X	X	X					
23	Ukwiecenie miejscowości	X	X	X	X	X	X	X	X
24	Rewitalizacja dawnego cmentarza ewangelickiego			X					
25	Adaptacja poddasza w budynku GOK na nowe funkcje				X				
26	Remont schodów koło kościoła i koło Sokółki				X				
27	Budowa nowego oświetlenia na Ogrodowej					X			
28	Utworzenie punktu widokowego w starej wartowni za domem Fryderyka					X			
29	Rozbudowa kąpieliska – budowa miasteczka campingowego			X	X	X			
30	Budowa sieci gazowniczej								X

Podsumowanie

Z zamierzeń przedstawionych w niniejszym planie odmowy miejscowości jasno wynika, że Program Rozwoju Obszarów Wiejskich jest raczej żartem tych którzy go wymyślili, niż prawdziwym programem odnowy. Widać na przykładzie Srebrnej Góry, że może być mowa o odnowie jakiegokolwiek miejscowości za 600.000 zł. Być może, warto w przyszłości odnawiać wsie w których powstały naprawdę ciekawe plany odnowy, a nie udawać że się coś odnawia. Dowcipne podejście instytucji tworzących ten program uniży sprawia, że w celu prawdziwej odnowy naszej miejscowości będziemy musieli poszukać innych źródeł finansowania. Jedno jest jednak w odnowie najważniejsze, żadne pieniądze nam nie pomogą jeżeli sami nie będziemy dbali o swoją miejscowość. Tak więc już dziś od własnych podwórek zabierzmy się do odnowy naszej Srebrnej Góry.

PRZEWODNICZĄCY

Rady Gminy

Janusz Cendrowicz

Janusz Cendrowicz